

Cinema i Drets dels Infants

NI UN DE MENYS

Principi 7: L'infant té dret a rebre educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de la responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat. L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquelles persones que tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca en primer lloc al pare i a la mare. L'infant gaudirà plenament de jocs i de l'esbarjo, els quals hauran d'estar orientats vers les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

Objectius generals

- ✚ Afavorir el coneixement dels drets per part dels joves. Il·lustrar la declaració i procurar que s'interioritzin els drets dels infants, fent els estudiants més sensibles a les seves violacions, tot partint d'una metodologia que afavoreix l'empatia i la comprensió de l'altre.
- ✚ Procurar-los competència cinematogràfica, donant-los l'oportunitat de veure un cinema de qualitat i d'estils ben diferents que els ajudaran a afinar el seu propi gust i els pot servir d'introducció a una educació de la imatge.

Objectius específics

- ✚ Descobrir el sentit del setè article de la Declaració, tractant especialment del dret a l'educació.
- ✚ Reflexionar sobre el cinema com a espectacle i com a mitjà de comunicació a través de l'anàlisi de l'enquadrament (els angles i els enfocaments)

NI UN DE MENYS

PRESENTACIÓ DE LA PEL·LÍCULA

Fitxa tècnica i artística

Títol Original: *Yi ge dou bu neng shao*

Direcció: Yimou Zhang

Guió: Shi Xiangsheng

Interpretació: Minzhi Wei (Wei Minzhi), Huike Zhang (Zhang Huike), Zhenda Tian (cap del poble), Enman Gao (Prof. Gao), Zhimei Sun (Sun Zhimei)

Fotografia: Hou Yong

Música: San Bao

Muntatge: Zhai Ru

País i any: Xina, 1999

Durada: 105 min.

Qualificació: Per tots els públics

Escenes de DVD

1. Inici	15. La fàbrica de rajoles
2. Wei Minzhi	16. Treballadors assedegats
3. El currículum	17. Classe de matemàtiques
4. Cinquanta yuan i una bonificació	18. Wei a la ciutat
5. "Primer dia de classe"	19. "L'hem perdut"
6. Creant problemes	20. L'estació de tren
7. Zhang al seu aire	21. El centre de missatges
8. Classe de música	22. "Atenció si us plau"
9. Ming Xinhong	23. Una nota
10. Estudiant desaparegut	24. Sense identificació
11. El dietari de Zhan Mingshan	25. El cap d'estació
12. "Digues el que sents"	26. "Avui a la Xina"
13. On ha anat Zhan	27. Missió acomplerta
14. Puja el bitllet d'autobús	28. Un personatge cadascú

Resum

Gao, el mestre d'un petit poblet de la Xina, ha d'anar a cuidar la seva mare malalta i per això necessita algú que el substitueixi a l'escola. L'alcalde del poble busca entre joves estudiants i només aconsegueix que accepti una noieta de 13 anys, Wei Minzhi. Gao es despedeix de la seva suplent amb una única consigna. Que durant la seva absència cap alumne no deixi d'anar a l'escola. Zhan Huike, de deu anys, és un nen intel·ligent i trapella que sovint posa a prova la paciència de Wei, la qual fa el que pot per mantenir l'ordre de la classe. Un matí Zhan no va a classe i Wei descobreix que ha marxat a la ciutat, tot buscant feina perquè té la mare malalta. El film explica les peripècies de Wei per recuperar el seu alumne i així poder acomplir la consigna de Gao.

Nota pel professorat

El dret a l'educació està vist des de dues vessants, d'una banda del mestre i de l'altra de l'estudiant. A partir d'una situació atípica, aquests dos papers prenen un relleu particular.

La doble condició de Wei com alumne fins fa poc i ara mestre planteja una mirada fresca sobre el tema educatiu: les condicions, les pràctiques, les tradicions, els mètodes, etc. I sobretot és fonamental el marc social en el qual es desenvolupa la pel·lícula, en una Xina rural, pobre i ignorant, on es malviu, en contrast amb una Xina urbana que se suposa moderna, però també, i per això, més competitiva, on la marginació és un fet creixent.

Està interpretada per actors no professionals, alguns dels quals s'interpreten a ells mateixos.

Com visualitzar la pel·lícula a l'aula

Distintes propostes:

- 1a. Visualitzar la pel·lícula en dues parts, de l'1 al 18, és a dir, la primera des de l'inici fins que Wei va a la ciutat. La segona seria la peripècia de la ciutat i el retorn al poble, de 18 a 28.
- 2a. Segmentar el film en 4 parts més o menys equitatives (entre 6 i 8 escenes cada vegada) i passar-la en quatre sessions tot aturant-nos on convingui per a la comprensió o per a fer hipòtesis, per posar en comú les distintes interpretacions del que hem vist.
- 3er. De l'1 al 17 i després triar algun fragment, però saltar el periple de recerca ciutadana i anar a 27 quan es produeix el desenllaç.
- 4ta. Més concreta per una hora de classe:

Inici	1- 7	0:00:00 - 0:22:40	22,40'
Buscant a Zheng	13-17	0:34:39 -0:51:50	17'
A la ciutat	18	Només inici	1'
La tele i final feliç	26 -18	1:27:30 - 1:40:50	13'
			Total 53'

ABANS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

◆ Activitats prèvies

- En iniciar la classe, abans de veure la pel·lícula es demana als estudiants que busquin una paraula que resumeixi el que pensen d'aquestes sessions de *cinema i drets dels infants* i l'escriuin a la pissarra amb guixos de colors o amb un paper d'embalar i amb retoladors. Aquestes paraules es tapen amb un paper i es deixen fins que s'acabi la pel·lícula. Si no es poden comentar en acabar la sessió perquè hem fet el visionat en dos dies es guarden per l'endemà. Es una forma indirecta d'avaluació formativa que pot donar la pauta de com és rebuda l'activitat de reflexionar a través del cinema.
- Buscar què és un *enquadratge picat* i un *contrapicat* en cinema i si és proposar-ne algun exemple.

◆ El títol i la caràtula

El títol

- Què indica, què suggereix?

La caràtula

- Què ens diuen les fotografies de la portada?
- De què ens informen les lletres?
- Qui són els personatges?
- Com van vestits?
- Quina relació hi deu haver entre ells dos?
- Hi ha descripció del contingut del film?

◆ Fitxa d'observació

- A mesura que es desplegui la pel·lícula, nota aquells aspectes de la pel·lícula que més et criden l'atenció:
 - Sobre la situació que es planteja
 - Quan cal un mestre substitut
 - L'estat de l'aula
 - Les edats dels estudiants
 - Com s'ensenya
 - Les matèries
 - L'hora del pati
 - L'edifici escolar
 - Els materials bàsics (guix, paper, etc.)
 - Les condicions de vida en general (higiene, vestits, menjar...)

PARLEM DE LA PEL·LÍCULA

◆ Bateria de preguntes

- Respondre a aquestes qüestions:
 - Què ens explica la pel·lícula?
 - Es una ficció o pot haver passat en la realitat?
 - T'has posat a la pell de Wei Minzhi ?
 - Com creus que haguessis reaccionat tu?
 - Quin sentiment et provoca l'actitud de Zhan Huike o de Gao o de l'alcalde?

La pel·lícula

- Quant temps passa aproximadament des de l'inici de la pel·lícula fins a la darrera escena? Com ho sabem en el film?
- Podries fer un judici d'algun aspecte del film que t'hagi cridat l'atenció, com ara: el paper dels actors, la fotografia, la música, el vestuari, l'ambientació, etc.?
- Des de quin punt de vista està explicada la pel·lícula? Marca amb una creu el que creguis correcte:
 - a. Per ordre cronològic
 - b. Des del començament del problema
 - c. Amb salts enrere (retrospecció o flash back)
 - d. Amb salts endavant o flash Forward
 - e. Amb el·lipsis (grans salts en el temps)
- Podries assenyalar l'ús d'un primer pla, d'un pla curt i d'un pla americà?
- Pots assenyalar algun pla general i algun pla de detall?
- Pots recordar un pla en picat i algun en contrapicat?
- Recordes alguna seqüència o fotograma especialment impactant?

◆ L'acció: L'espai i el temps

- Llocs i època de l'acció:
 - Llocs on passa l'acció: país, ciutat, camp o àrea geogràfica.
 - Època de l'acció: en el passat, present (temps passat entre l'inici i el final del film: anys, estacions, dies, hores, etc.).
- On passa l'acció? Descriure els llocs -interiors o exteriors, on passa l'acció.

Qüestions

- Què ens ha cridat l'atenció?
- Com és l'escola?
- Què té en comú i de diferent de les escoles d'aquí?
- Valors i avantatges d'una escola rural?
- Inconvenients que pot tenir una escola com la que es presenta a la pel·lícula?

◆ ELS PERSONATGES

• Noms dels personatges principals i qui són

Nom	Edat aprox.	Paper
- Professor Gao		
- Wei Minzhi		
- Zhang Huike		
- Sun Zhimei		

• Com són els personatges principals?

	Descripció física	Descripció psicològica		
Gao				
Wei Minzhi				
Zhan Huike				
L'alcalde				
* AJUDA				
Trets físics				
Algunes observacions que es poden fer:				
-Aspecte físic general: alt, prim, ros, fort, feble, menut, atlètic, etc.				
-Com gesticula, com es mou: elegant, nerviós, inquiet, tranquil, segur, ferm, etc.				
Trets psicològics				
Buscar entre aquests adjectius algun que vagi bé per a usar en la descripció dels personatges principals:				
Bondados	Perseverant	Generós	Humil	Insegur
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient	Insistent
Tolerant	Tossut	Impacient	Colèric	Carinyós
Ordenat	Pacient	Voluntariós	Sincer	Respectuós
Delicat	Amical	Apassionat	Insolent

◆ Pla de discussió sobre els personatges

Per a treballar primer individualment i després en grup:

- Afegir-hi algun personatge més o treure'n algun.
- Afegir-t'hi tu fent un paper. (Pots triar un dels papers que ja hi ha o afegir un nou personatge que inventaries).
- Amb quin dels personatges viuries i amb quin no i per què?
- Quins valors representen els distints personatges del film (es pot posar una llista de valors positius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, comprensió, generositat, amistat, etc.?)

• Com reaccionen emocionalment?

Pots detectar algun moment de la pel·lícula on sigui molt explícit algun dels següents sentiments per part d'algun dels personatges principals?

	Sentiment	Personatge	Moment del film
Ira			
Tristesa			
Temor			
Plaer			
Estimació			
Sorpresa			
Dolor			
Vergonya			
* AJUDA			
Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigejament, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.			
Tristesa : pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, esllanguiment, etc.			
Temor : ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, por, terror, fòbia, pànic, etc.			
Plaer : felicitat, alegria, goig, diversió, orgull, extremament, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasis, etc.			
Amor : acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.			
Sorpresa : commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaïment, meravellament, etc.			
Disgust : menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.			
Vergonya : culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, arrepentiment, mortificació, contrició, deshonra, etc.			

• Com se sent Wei Minzhi?

- En algunes de les circumstàncies que ens mostra la pel·lícula, com reacciona Wei Minzhi?

. Quan arriba a l'escola	No es concentra
. Quan es queda sola	Nerviosa
. Quan els nens no la creuen	Enfadada
. Quan Zhan Huike marxa del poble	Respira agitadament
. Quan va a la ciutat	Neguitosa
. Quan no troba Zhan	Feliç
. Quan va al programa de TV	Trista
. Quan torna amb Zhan al poble	Desolada
.....	Frustrada
.....

• I tu, com et sents?

Assenyala algunes de les reaccions que reconeixes en la teva conducta que es poden assemblar a les que acabem d'observar al personatge de Wei Minzhi.

- Davant d'un examen o prova	Em relaxo
- Quan he de parlar en públic	Demano consell
- Quan tinc un fracàs	Crido i insulto
- Quan tinc massa feina	Em bloquejo
- Quan a casa em renyen	Em poso molt nerviós/a
- Quan algun amic em falla	M'evadeixo
- Si algú m'insulta	Em menjo les ungles
- Quan no m'agrada la roba que porto	M'irrito i callo
- Quan tinc una gran alegria	Penso en una altra cosa
- Quan no em surto amb la meva	Em poso a fer alguna cosa
- Quan algú em fastigueja	Miro d'asserenar-me
-	
- Creus que hi ha formes de reaccionar més positives i eficaces que altres?
- Penses que podràs controlar la teva ira i les teves reaccions per a millorar les relacions?
- Com ho faràs?

◆ Exercicis i activitats

- Quins són els moments especials del film per a tu?

1.
2.
3.

- Resumeix l'argument del film en 3 ratlles

1.
2.
3.

- Elegeix un personatge del film i inventa un diàleg entre ell i tu. Què li preguntaries, què li aconsellaries, què li suggeriries, etc.

(El teu nom) -
(el nom del personatge)-
-
-

➤ **Canviar el final de la pel·lícula**

➤ **Adaptar (adaptar a AQUÍ i ARA): Com seria la pel·lícula avui dia o al nostre país.**

➤ **El final de la pel·lícula**

- El film ens ve a dir que es pot fer alguna cosa?
- Té un to esperançat o no?
- Ens ve a dir que malgrat els esforços d'algunes persones tot seguirà igual?
- Quin sentit té l'escena final?
- Creus que el director pren partit per alguna opció? Basa les teves raons en exemples extrets de la pel·lícula.

- Com qualificaries la pel·lícula?

Realista

Suggestiu

Interessant

Recomanable

Bona

Pamfletària

Irritant

Educativa

Original

Avorrida

Espantosa

Dolenta

Intrigant

Dramàtica

Tendenciosa

.....

Com sempre, caldrà que justifiquis la teva resposta.

◆ **Com a resum**

➤ **Suggereixes un títol més adequat per la pel·lícula?**

➤ **La pròpia caràtula**

- Creus que s'han acomplert les expectatives que t'oferia la caràtula?
- Què t'hi sobra o què t'hi falta?
- Quina creus que és la més adient?

➤ **Personalitza la caràtula. Dibuixa la teva caràtula a partir d'elements distints que pots trobar a Internet: lletres, fotografies dels actors, fotogrames de publicitat, etc.**

PARLEM DELS DRETS DELS INFANTS

Principi 7: L'infant té dret a rebre **educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental**. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de la responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat. L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquelles persones que tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca en primer lloc al pare i a la mare. L'infant gaudirà plenament de jocs i de l'esbarjo, els quals hauran d'estar orientats vers les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

➤ Quina relació té aquesta pel·lícula amb els Drets dels infants?

- Després de la lectura de l'article primer de la declaració, quin aspecte diries que il·lustra la pel·lícula i per què?

◆ Tenir dret a l'educació

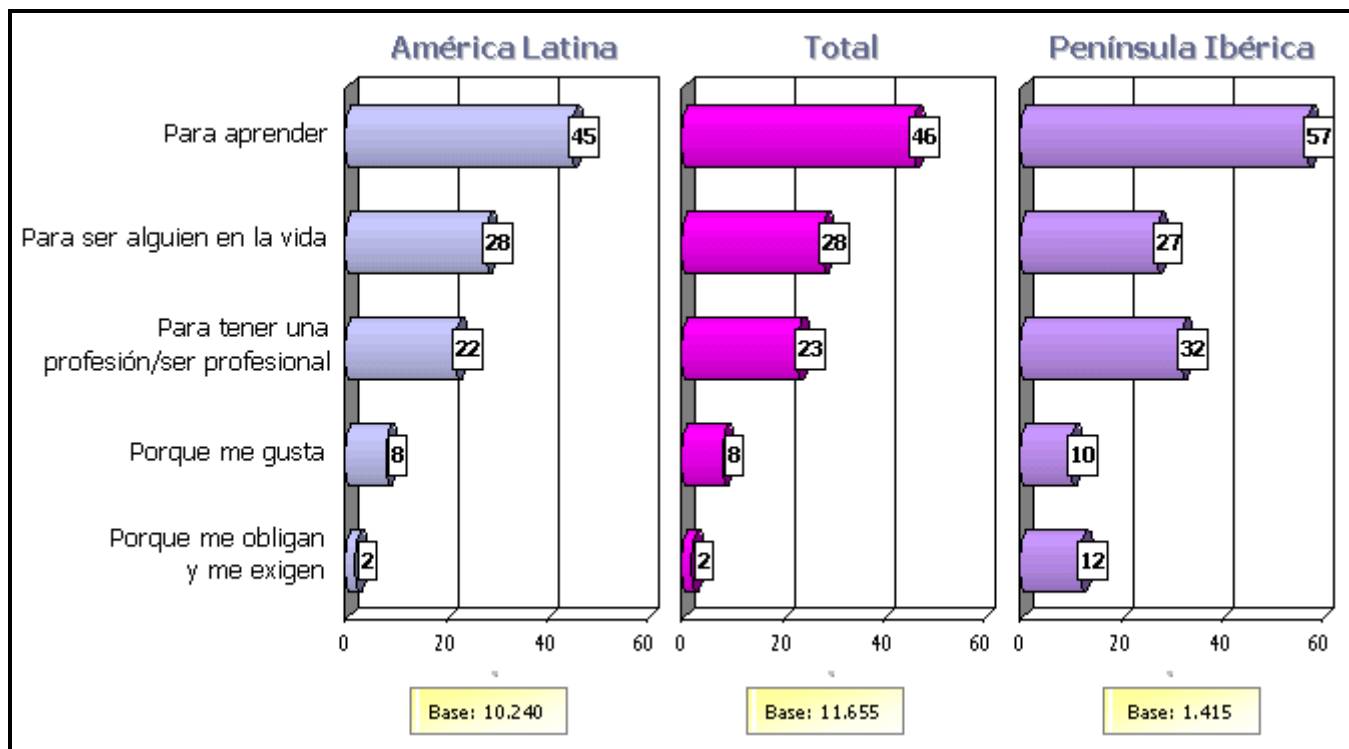
L'educació és una eina fonamental per garantir una millor qualitat de vida als infants i per tant la possibilitat de fer un món millor. Malgrat que sabem que els infants tenen dret a anar a l'escola i que hi ha d'haver escolarització gratuïta per tothom, hi ha 121 milions d'infants que no reben educació. Això fa que de cada 10 n'hi ha dos que no van a l'escola. I alguns d'ells, el sis per cent, -que solen ser elles, les nenes- no acaben el cinquè curs.

➤ Raons per anar a l'escola

En una enquesta feta per UNICEF i publicada a l'agència regional per Amèrica Llatina i Carib es donaven els resultats següents:

Vaig a l'escola perquè...

- per aprendre
- per poder ser un professional
- perquè m'hi obliguen
- perquè

➤ Què signifiquen aquests percentatges?

L'educació és clau en el desenvolupament d'una societat i per tant en la qualitat de vida individual i col·lectiva. Una vida de qualitat significa escoles i professorat ben format. El desenvolupament personal i d'un país passa per tenir escoles, tots els infants escolaritzats i una educació de qualitat. L'educació, juntament amb la sanitat són serveis socials que a més tenen efectes immediats en la població: millora del nivell de vida, civisme, responsabilitat, etc.

Explica el sentit d'aquestes xifres apartat per apartat i compara les dues àrees geogràfiques: Amèrica llatina i Península Ibèrica.

➤ Què significa ser analfabet?

Als qui sabem llegir i escriure se'ns fa difícil de posar-nos a la pell de les persones analfabetes. En un món com el nostre on la lletra impresa és fonamental per a moure's es fa difícil imaginar com poden sobreviure les persones que no són capaces de llegir. Pensem per exemple el que significa no poder llegir les instruccions d'una caps de medicaments o reconèixer noms de carrers, poder respondre a cartells d'alerta o perill. No pot saber si és enganyat per un contracte o pot ser víctima d'estafes de tota mena. Evidentment no pot tenir carnet de conduir ni llegir un diari.

Imaginem-nos com es deu sentir algú que és incapaç de llegir. Podem reproduir amb quins inconvenients es troba cada dia?

➤ **Comentar aquesta frase**

L'educació primària ha de ser gratuïta, obligatòria i oberta.

➤ **Recerca**

Buscar a Internet, a través de pàgines sobre educació i infantesa, com està la situació en el món avui. Us poden ajudar pàgines sobre l'estat del món.

◆ **Teatralització**

Proposta: Es dóna situació embrionària a grups de 4 o 5 estudiants i l'han de desenvolupar dramàticament, ja sigui amb mímica, amb veu, fent un petit guió, incorporant banda sonora etc. i usant o no auxiliars, per exemple disfresses improvisades, pintures facials, màscares, etc. En definitiva, han de vivificar la història i fer-la creïble. Una vegada cada grup ha representat la història ens preguntem quina ha estat la posada en escena més versemblant, més enriquidora, més realista, més imaginativa, etc. I ens demanem com es pot resoldre el cas que plantejem. Ens posem a imaginar solucions i ens proposem de trobar-hi alternatives.

Tinc vuit anys i camino sis hores per anar i tornar de l'escola. Tinc sort, perquè els meus germans no hi han anat i jo ho he d'aprofitar. Arribo a casa tan cansat que de vegades m'adormo quan em poso a fer els deures. Tot i que sé que m'he d'afanyar a aprendre, perquè quan faci deu anys ja m'han llogat per treballar als camps de cafè.

Una vegada comentades les distintes representacions, ens podem plantejar:

- . On pot passar aquesta història?
- . Quin sentit té anar a l'escola en aquestes condicions?
- . Creus que seria millor deixar-ho córrer?
- . De qui ha de ser la responsabilitat que s'acompleixi aquest dret?

◆ **Què podem fer?**

Per tal d'ajudar a fer realitat aquest dret ens hem de preguntar:

Què hi pot fer la meua família?

Què hi pot fer l'escola?

Què hi poden fer els mitjans de comunicació?

Què hi pot fer la societat?

Què hi pots fer tu?

PARLEM DE CINEMA

Els enquadraments

És en la composició de l'enquadrament on es veu l'extraordinària transformació de la realitat que pot aconseguir el cinema mitjançant aquest factor tan elemental. Tot depèn del punt de mira de la càmera.

1. Els angles i els enfocaments. La càmera, durant el rodatge, no cal que estigui en el mateix pla que l'objecte que fotografia. L'ús de l'angulació des de punts de vista excepcionals tenen significacions psicològiques particulars, sovint molt interessants.

- El contrapicat. El subjecte és fotografiat de baix a dalt, l'objectiu està per sota del nivell normal de visió. Dóna la impressió de superioritat, d'exaltació i de triomf, ja que alça els individus o objectes i tendeix a magnificar-los, destacant-los sobre el cel.

- El picat. L'objectiu és per sobre del nivell normal de visió. Pres l'objecte de dalt a baix, tendeix a empetidir l'individu a posar-lo sota un determinisme fatal.

- L'angle impossible és aquell que només s'usa en situacions especials i consisteix en situar la càmera en una posició insòlita i que no es podria aconseguir sense artifici o trucatge. A "Ninotka" veiem la cara de la Greta Garbo des de dins la caixa forta que s'està obrint.

2. Muntatge de l'enquadrament

Segons la sensibilitat del director, a vegades el quadre es pensa com una composició pictòrica, altres marcant la profunditat de camp, fent que a primer terme hi hagi un objecte,

Qüestions

- Pensar on se situa la càmera en distints moments de la pel·lícula.
- Quan es filma dins de l'escola la càmera és fixa o es desplaça?
- Hi ha algun enquadrament curiós al llarg del film?
- Si haguessis de triar una imatge representativa de la pel·lícula, quina seria?

AVALUACIÓ

A tu què t'ha dit el film?

- Hi ha alguna relació entre aquesta pel·lícula i el teu món?
- Valora la pel·lícula i escriu tres ratlles justificant la teva opinió.

1. 2.

3.

Autoavaluació

- Què he après sobre els Drets dels Infants i sobre cinema?
- Per què m'ha servit haver vist i treballat aquesta pel·lícula?
- Quina relació té el que hem vist i fet amb la meua vida?
- Si hagués de triar una imatge per resumir la meua valoració de l'estudi d'aquest article seria... (Buscar una imatge una estació de l'any, un instrument musical, una flor, un paisatge, etc.)
- Després de veure el film, de les converses que hem tingut, dels exercicis que hem fet, ha canviat alguna cosa en el meu pensament o en els meus sentiments i en els dels meus companys?
- Puc assenyalar almenys un picat i un contrapicat de la pel·lícula?

PER SABER-NE MÉS

Bibliografia

- Joaquín Beltrán y Amelia Sáiz. *Els xinesos a Catalunya. Família, educació i integració*. Fundació Jaume Bofill. Editorial Altafulla. Barcelona, 2001.

Webs

- Web de l'Escola d'estudis de l'Àsia Oriental, amb abundant material en català sobre la Xina antiga i contemporània.
<http://www.upf.es/asia> (en l'apartat "cursos" hi ha unes quantes webs amb molta informació sobre la cultura, la història, la llengua xinesa, mapes, imatges, gràfiques, etc.)
- Dossier, informes i estadístiques sobre l'educació a la Xina
<http://www.ibe.unesco.org/International/Databanks> (podeu mirar l'apartat "dossier" i buscar-hi "Xina")
- *Chinese-education homepage*: Dóna accés a nombrosos recursos, materials, papers...
<http://www.hku.hk/cerc/china/.index.html>
China's educational reforms: Efficiency at the expense of equito, by Cheng Kai Ming
<http://www.hku.hk/cerc/china/cdb/7.htm>
<http://sonypictures.com/classics/notoneless>

Filmografia

- *Los chicos del coro*. Christophe Barratier, 2004
- *Camino a casa*, Zhang Yimou, 1999
- *La lengua de las mariposas*, José Luis Cuerda, España, 1999
- *La pizarra*, Samira Makhmalbaf, Iran-Itàlia-Japó, 2000

